

Strategia wdrażania projektu innowacyjnego testującego.

Temat innowacyjny

Działania służące zwiększeniu zainteresowania uczniów i uczennic szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy.

Nazwa projektodawcy

Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości

Tytuł projektu

Szkoła praktycznej ekonomii – młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo.

Numer umowy

UDA.POKL.03.03.04-00-015/10-02

SPIS TREŚCI

- 1. Uzasadnienie.**
 - 1.1 Opis problemów.
 - 1.2 Przyczyny występowania opisanych problemów.
 - 1.3 Konsekwencje w/w problemów.
 - 1.4 Skala problemu.
- 2. Cele wprowadzenia innowacji.**
- 3. Opis innowacji, w tym produktu finalnego.**
 - 3.1 Na czym polega innowacja?
 - 3.2 Najważniejsze cechy innowacji.
 - 3.3 Komu służy innowacja i kto będzie ją mógł wykorzystywać w przyszłości?
 - 3.4 Jakie warunki muszą być spełnione, by innowacja działała właściwie?
 - 3.5 Efekty zastosowania innowacji.
 - 3.6 Jakie elementy obejmować będzie innowacja?
- 4. Plan działań w procesie testowania produktu finalnego.**
 - 4.1 Podejście do doboru grup użytkowników i odbiorców, którzy wezmą udział w testowaniu.
 - 4.2 Przebieg testowania.
 - 4.3 Charakterystyka materiałów, które otrzymają uczestnicy.
 - 4.4 Informacje o planowanym sposobie monitorowania przebiegu testowania.
- 5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa.**
 - 5.1 Efekty uzasadniające stosowanie innowacji na szerszą skalę.
 - 5.2 Sposób dokonania oceny wyników testowania.
 - 5.3 Sposób przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej.
- 6. Strategia upowszechniania.**
 - 6.1 Cel działań upowszechniających.
 - 6.2 Grupy docelowe działań upowszechniających.
 - 6.3 Plan działań i ich charakterystyka.
- 7. Strategia włączania do głównego nurtu polityki.**
 - 7.1 Cele działań włączających produkt do głównego nurtu polityki.
 - 7.2 Grupy docelowe działań włączających produkt do głównego nurtu polityki.
 - 7.3 Plan działań i ich charakterystyka.
- 8. Kamienie milowe II etapu projektu.**
- 9. Analiza ryzyka.**
 - 9.1 Identyfikacja potencjalnych zagrożeń.
 - 9.2 Określenie sposobu ograniczenia najważniejszych zagrożeń.

Załącznik: opis produktu finalnego.

1. Uzasadnienie.

1.1. Opis problemów.

Według Raportu „Czego (nie)uczą polskie szkoły? - system edukacji a potrzeby rynku pracy w Polsce” Fundacji FOR (2008): „najsłabszym ogniwem kształcenia w polskich szkołach jest nauczanie umiejętności praktycznych”. Zajęcia odbywają się na podstawie przekazywania informacji a uczniowie i uczennice są rozliczani na podstawie umiejętności odtworzenia wiadomości. Potwierdzają to badania CBOS z 2007 r.. Zajęcia edukacyjne w szkołach opierają się na przekazywaniu wiedzy (74%), szkoły nie przygotowują odpowiednio do planowania i wyboru przyszłej drogi zawodowej (63%) oraz słabo przygotowują do rozwiązywania problemów (48%). Z badań PKPP Lewiatan(2009) wynika, że należy wprowadzać do szkół programy przygotowujące do rynku pracy w duchu edukacji przez całe życie, w tym: rozwijanie postaw przedsiębiorczości oraz kwalifikacji ponadzawodowych, myślenie (analityczne, syntetyczne, kreatywne), rozwiązywanie problemów. W konsekwencji, wg badania BAEL GUS stopa samozatrudnienia w Polsce wynosi 4,8%, najwyższy wskaźnik (7,3%) zauważalny jest u osób w wieku 45-54, natomiast w wieku 15-24 wynosi jedynie 0,7%. Średnia stopa samozatrudnienia wśród kobiet jest dwukrotnie mniejsza niż u mężczyzn.

1.2 Przyczyny występowania opisanych problemów.

Z analiz wynika, że GŁÓWNYM PROBLEMEM powodującym wyżej wymieniony stan jest nieodpowiednie przygotowanie uczniów i uczennic szkół ponadgimnazjalnych do funkcjonowania na rynku pracy.

PRZYCZYNAMI tej sytuacji jest niedopasowanie do rzeczywistych potrzeb rynku pracy programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości oraz niewystarczające i nieskuteczne metody kształcenia oraz narzędzia edukacyjne. Dotychczas, podczas lekcji podstaw przedsiębiorczości (PP) uczniowie i uczennice zdobywali głównie teoretyczną wiedzę.

Ten stan rzeczy, założony we wniosku o dofinansowanie, potwierdzają badania („Jak skutecznie rozwijać zdolności praktycznego wykorzystania umiejętności nabytych w trakcie nauki przedsiębiorczości”), które zostały przeprowadzone w ramach pierwszego etapu realizacji projektu przez Społeczną Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi – Partnera Projektu. Badania te pozwoliły na diagnozę oraz ocenę dotychczasowych metod i form kształcenia stosowanych w ramach obecnego programu nauczania podstaw przedsiębiorczości, ale przede wszystkim na wyznaczenie tych składowych kształcenia w obszarze przedsiębiorczości (programu nauczania, form, metod i narzędzi dydaktycznych), które są pożądane przez samych uczestników (uczniów, uczennice oraz nauczycieli i nauczycielki). Wnioski z tych badań wskazują, iż przyczynami obecnej sytuacji są niedostosowane do rzeczywistych potrzeb rynku pracy programy nauczania, nieefektywne metody i formy kształcenia oraz tradycyjne narzędzia dydaktyczne. Dotychczas podczas lekcji podstaw przedsiębiorczości uczniowie i uczennice zdobywali głównie teoretyczną wiedzę. Próbą przełamania braku umiejętności stosowania wiedzy w praktyce jest opracowanie do przedmiotu ekonomia w praktyce programu nauczania „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo” opartego na grze edukacyjnej, podczas której uczniowie i uczennice poznają faktyczne, a nie jedynie teoretyczne zasady funkcjonowania podmiotu gospodarczego.

Wyniki powyższych badań, wskazują, iż uczniowie i uczennice chętnie widzieliby zajęcia prowadzone w oparciu o elementy praktyczne, czego przykładem jest właśnie prowadzenie przez uczniów

młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa. Od strony analitycznej potwierdzają to weryfikowane hipotezy badawcze. Szczególnie cenione są zajęcia ujmujące w sposób praktyczny zagadnienia związane z przedsiębiorczością. 63,2% badanych wyraża opinię, iż na zajęciach powinno być „mniej teorii, a więcej praktyki”. Wyniki badań wskazują, że uczniowie chcieliby żeby zajęcia prowadzone były w oparciu o przykłady praktycznego wykorzystania prezentowanej teorii ze współuczestnictwem praktyków biznesu (19%) oraz uważają, iż zajęcia powinny zostać wzbogacone o materiały multimedialne. Uczniowie i uczennice upatrują w takich zajęciach szansy na skuteczne zaistnienie na rynku pracy, co może prowadzić do ograniczenia stopy bezrobocia wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, a tym samym w perspektywie kilku lat wpłynąć pozytywnie na gospodarkę w ogóle. Wyniki badań wskazują ponadto, że osoby, które założyły dotychczas młodzieżowe miniprzedsiębiorstwa uważają, że ten rodzaj pracy podczas zajęć jest wysoce skuteczną formą kształcenia. Ankietowani i ankietowane wskazali również szereg umiejętności, które zdobyli podczas praktycznych zajęć i które to będą mogli wykorzystać w przyszłości, a większość badanych (80%) uważa, że problemy, z którymi spotkali się podczas praktycznych zajęć z przedmiotu podstawy przedsiębiorczości odzwierciedlają codzienne problemy przedsiębiorców.

Według wyników powyższych badań, zdaniem nauczycieli i nauczycielek prowadzących zajęcia z przedmiotu podstawy przedsiębiorczości najczęstszą przyczyną zakładania przez uczniów i uczennice młodzieżowych miniprzedsiębiorstw w ramach zajęć jest chęć zdobycia doświadczenia w bezpośrednim działaniu (34,1%). W obszarze przyczyn braku chęci uczniów do zakładania młodzieżowych miniprzedsiębiorstw nauczyciele i nauczycielki wskazywali odpowiedzi takie jak „brak dostępu do odpowiednich narzędzi dydaktycznych do prowadzenia tego typu zajęć” (9,8%) oraz „nie znam się na tym – jestem tylko teoretykiem” (4,9%). Analiza materiału badawczego wskazuje również na szereg problemów, jakie napotkali uczniowie i uczennice zakładający miniprzedsiębiorstwo: brak wiedzy na temat prowadzenia przedsiębiorstwa, brak zachęt ze strony prowadzącego, brak materiałów do nauki.

Badanie i wnioski z badania stanowią potwierdzenie konieczności trwałej implementacji w strukturę programową nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych programu „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”.

1.3 Konsekwencje w/w problemów.

Wynikiem w/w zidentyfikowanych problemów jest brak praktycznego przygotowania uczniów i uczennic polskich szkół do życia zawodowego. Wśród najważniejszych konsekwencji wymienić należy brak umiejętności samodzielnego twórczego myślenia. Wiedza zdobywana przez uczniów i uczennice w polskiej szkole ma charakter odtwórczy, co nie pozwala na rozwinięcie umiejętności twórczego myślenia, samodzielnego poszukiwania informacji i kreatywnego rozwiązywania problemów. Zdecydowanie obniża to jakość przygotowania absolwentów polskich szkół do aktywnego, efektywnego uczestniczenia w zawodowym życiu.

Odpowiedzią na te problemy powinien być dobrze przygotowany program edukacyjny, najlepiej stworzony na bazie doświadczeń podobnych, dobrze przebadanych programów w innych krajach o zbliżonym stopniu rozwoju edukacji w zakresie przedsiębiorczości.

Dzięki raportom z działań przeprowadzonych na Litwie i w Rumunii, które zostały opracowane w ramach pierwszego etapu, wnioskodawca mógł zweryfikować skuteczność planowanego programu i stwierdzić, czy planowane we wniosku o dofinansowanie działania przyniosą oczekiwane rezultaty. Według wspomnianych raportów założone we wniosku działania okazały się bardzo skuteczne w obu krajach.

Według raportu z działań JAR (Junior Achievement in Romania) w roku 2010, identyczne jak planowane w niniejszej strategii działania przyniosły bardzo satysfakcjonujące rezultaty. Ponad 90 % UŻYTKOWNIKÓW PRODUKTÓW - nauczycieli i nauczycielek zaangażowanych w program - przyznało, że zmienił on ich percepcję przedsiębiorczości, przy czym większość z nich stwierdziła, że ich postrzeganie zmieniło się zdecydowanie. Najczęściej padające odpowiedzi wskazywały na zdecydowane zwiększenie zainteresowania otoczeniem biznesowym, zwiększenie zrozumienia roli przedsiębiorczości dla lokalnych środowisk. Nauczyciele i nauczycielki kładli bardzo wyraźny nacisk na wyższość zadań praktycznych nad wiedzą teoretyczną w zdobywaniu wiedzy i umiejętności związanych z przedsiębiorczością.

Większość nauczycieli i nauczycielek zaznaczyła, że program był dla nich bardzo użyteczny ze względu na to, że pomógł im wdrożyć więcej praktyki w dotychczas przekazywaną wiedzę oraz mocniej zaangażować uczniów i uczennice, którzy przez trening i interakcję aktywnie zaangażowali się nie tylko w zdobywanie wiedzy, ale również w krzewienie idei przedsiębiorczości.

Nauczyciele i nauczycielki podkreślali znaczenie przekazanych im materiałów merytorycznych. Szczególnie podkreślali przydatność aplikacji online obsługującej program. Zdecydowana większość (99%) z pewnością poleciłaby ten program innym.

Badanie wśród uczniów i uczennic – ODBIORCÓW PRODUKTÓW – wskazało na zdecydowaną zmianę na plus (80%) podejścia do zagadnień przedsiębiorczości. Wśród wypowiedzi najczęściej padały informacje o zwiększeniu zrozumienia roli przedsiębiorczości w codziennym życiu, jej wpływu na możliwości i perspektywy na przyszłość, zasad działania biznesu. Większość uczniów i uczennic podkreślała rolę przedsiębiorcy oraz zadeklarowała chęć bycia przedsiębiorcą. Uczniowie i uczennice wymienili korzyści z programu: wiedza zdobywana w nowatorski, zaangażowany sposób, zwiększenie umiejętności i wiedzy w zakresie przedsiębiorczości, sprawdzenie w praktyce, jak wygląda realny biznes, rozwój zdolności przywódczych oraz wyklarowanie planów na przyszłość.

Raport z działań przeprowadzanych na Litwie w ramach programu JA wskazuje na te same kierunki rozwoju systemu edukacyjnego kształcącego uczniów i uczennice w zakresie ekonomii i przedsiębiorczości. Dzięki zweryfikowanej efektywności program uzyskał aprobatę rządu litewskiego, który zdecydował o wprowadzeniu do systemu oświaty rozwiązań takich, jak planowane w projekcie wnioskodawcy w Polsce.

1.4 Skala problemu.

Zdiagnozowane powyżej problemy dotyczą wszystkich szkół ponadgimnazjalnych na terenie całego kraju. Wskazują na to wyżej przedstawione badania „Jak skutecznie rozwijać zdolności praktycznego wykorzystania umiejętności nabytych w trakcie nauki przedsiębiorczości”, wykonane w pierwszym etapie projektu. Badania przeprowadzono w 30 miastach Polski, na terenie 38 szkół ponadgimnazjalnych, na próbie uczniów i uczennic, którzy uczestniczyli w zajęciach z przedmiotu podstawy przedsiębiorczości. Badaniami zostało objętych 250 uczniów i uczennic oraz 41 nauczycieli i nauczycielek. W badaniu przeważającą grupę (69,8%) stanowiły osoby, które uczestniczyły w zajęciach z podstaw przedsiębiorczości, a nie założyły miniprzedsiębiorstwa. Przyjęta w badaniu próba była próbą reprezentatywną dla wszystkich szkół ponadgimnazjalnych na terenie Polski. Wskazuje to na ogólnopolską skalę wskazanych w badaniu problemów, o których mowa powyżej.

2. Cele wprowadzenia innowacji.

Cele wprowadzenia innowacji są tożsame z celami projektu zawartymi we wniosku o jego dofinansowanie. W opisach celów szczegółowych wskazano pożądany stan docelowy po wprowadzeniu innowacji. Dodatkowo zamieszczono opis sposobu weryfikacji osiągnięcia celu (metod pomiaru oraz zastosowanych wskaźników wraz z określeniem wartości świadczącej o osiągnięciu celów).

CELE OGÓLNE PROJEKTU:

Celem ogólnym projektu jest zwiększenie skuteczności edukacji uczniów i uczennic polskich szkół ponadgimnazjalnych w zakresie wiedzy i umiejętności dotyczących funkcjonowania na rynku pracy oraz prowadzenia własnej działalności gospodarczej poprzez wypracowanie innowacyjnego programu oraz nowatorskich metod prowadzenia zajęć z zakresu przedsiębiorczości i ekonomii.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1. Zwiększenie o 60% wiedzy i umiejętności 80% użytkowników (140K i 20M) proj. ze szkół z 16 polskich województw o nowatorskie formy, metody oraz aspekty merytoryczne prowadzenia zajęć z zakresu przedsiębiorczości wśród uczniów SPG do listopada 2013 r.;**

Po wprowadzeniu innowacji – 70% użytkowników projektu – nauczycieli i nauczycielek zwiększy o 60% wiedzę dotyczącą nowatorskich form prowadzenia zajęć wśród uczniów SPG z zakresu przedsiębiorczości. 90% użytkowników projektu zwiększy o 60% umiejętności związane z nowatorskimi formami prowadzenia zajęć z uczniami i uczennicami w formie gry edukacyjnej wzorowanej na prowadzeniu działalności gospodarczej.

Sposób weryfikacji osiągnięcia celu:

- a. Zmiana (wzrost) poziomu wiedzy użytkowników projektu będzie możliwa do zbadania dzięki specjalnie przygotowanym ankietom ewaluacyjnym ex-ante, mid-term oraz ex-post. Ankiety te będą ukierunkowane na zbadanie wiedzy teoretycznej z zakresu ekonomii, wykorzystywanej w obszarze prowadzenia działalności gospodarczej oraz wiedzy dotyczącej nowatorskich form prowadzenia zajęć wśród uczniów i uczennic SPG z zakresu przedsiębiorczości.
- b. Wzrost poziomu umiejętności użytkowników związany z nowatorskimi formami prowadzenia zajęć z uczniami i uczennicami w formie gry edukacyjnej wzorowanej na prowadzeniu działalności gospodarczej zostanie zbadany przy użyciu ankiet ewaluacyjnych ex-ante, mid-term oraz ex-post (aspekty teoretyczne konieczne do realizacji działań związanych z grą) oraz monitoringowi działania miniprzedsiębiorstw.

Za przygotowywanie bieżących raportów z zakresu realizacji proj. pod kątem osiągnięcia skwantyfikowanych wskaźników merytorycznych i ilościowych będzie odpowiadał Specjalista ds. merytorycznego monitoringu projektu.

- 3. Zwiększenie o 60% zasobów wiedzy i umiejętności 70% spośród 3260 (2022 K i 1238 M) odbiorców proj. ze szkół z 16 polskich województw z zakresu przedsiębiorczości oraz zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej do listopada 2013 r. oraz zwiększenie o 50% zainteresowania odbiorców prowadzeniem w przyszłości własnej działalności gospodarczej.**

Po wprowadzeniu innowacji – 65% odbiorców projektu – uczniów i uczennic zwiększy o 60% wiedzę dotyczącą przedsiębiorczości oraz zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. **75% odbiorców projektu** – uczniów i uczennic zwiększy o 80% praktyczne umiejętności związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. (Nie mniej niż 260 miniprzedsiębiorstw zostanie założonych i prowadzonych łącznie przez 3260 uczniów i uczennic.) W przypadku **50% odbiorców projektu** wzrośnie zainteresowanie prowadzeniem w przyszłości własnej działalności gospodarczej.

Sposób weryfikacji osiągnięcia celu:

- a. Zmiana (wzrost) poziomu wiedzy użytkowników projektu z zakresu przedsiębiorczości oraz zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej będzie możliwa do zbadania dzięki specjalnie przygotowanym ankietom ewaluacyjnym ex-ante, mid term oraz ex-post.
- b. Poziom wzrostu umiejętności praktycznych związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej zostanie oceniony dzięki ciągłemu monitoringowi funkcjonowania oraz ocenie założonych miniprzedsiębiorstw (ocena pracy uczniów i uczennic przez nauczyciela (dzienniki zajęć) oraz ocena rentowności miniprzedsiębiorstw). Końcowym elementem ewaluacji będzie Ogólnopolski Konkurs na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo. W trakcie realizacji projektu konkurs organizowany jest dwukrotnie, w ramach każdej edycji. Podczas konkursu uczniowie i uczennice mają okazję zmierzyć się z rówieśnikami z innych szkół, porównać swoje osiągnięcia. Poddają się ocenie przez ludzi biznesu - praktyków życia gospodarczego – co daje możliwość oceny celowości i skuteczności programu.
- c. Poziom umiejętności praktycznych związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej zostanie oceniony przez niezależne Jury podczas Ogólnopolskiego Konkursu na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo oraz podczas Konkursu Europejskiego.
- d. Ocenie poziomu zainteresowania prowadzeniem w przyszłości własnej działalności gospodarczej posłuży ankieta skierowana do wszystkich odbiorców projektu.

3. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród użytkowników (160os.) (140K i 20M) i odbiorców (3260os.) (2022K i 1238M) projektu ze szkół z 16 polskich województw do listopada 2013 r. mające na celu zwiększenie o 30% świadomości 60% użytkowników i odbiorców projektu odnośnie roli przedsiębiorczości w życiu codziennym oraz wartości, jaką niesie ze sobą kontynuacja kształcenia na kierunkach kluczowych dla gospodarki opartej na wiedzy

Po wprowadzeniu innowacji – **70% użytkowników projektu** – nauczycieli i nauczycielek zwiększy o 40% wiedzę dotyczącą roli przedsiębiorczości w edukacji. W przypadku **70% użytkowników projektu** nastąpi wzrost pozytywnych opinii i postaw związanych z postrzeganiem przedsiębiorczości oraz konieczności kształtowania postaw przedsiębiorczych uczniów SPG. **80% odbiorców projektu** – uczniów i uczennic zwiększy o 60% wiedzę dotyczącą roli przedsiębiorczości w życiu codziennym. W przypadku **70% odbiorców projektu** nastąpi wzrost pozytywnych opinii związanych z postrzeganiem przedsiębiorczości. **40% odbiorców projektu** – uczniów i uczennic zwiększy

zainteresowanie przedsiębiorczością oraz kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy.

Sposób weryfikacji osiągnięcia celu:

- a. Zmiana (wzrost) poziomu wiedzy, opinii oraz postaw użytkowników i odbiorców projektu w zakresie przedsiębiorczości będzie możliwa do zbadania dzięki specjalnie przygotowanym wywiadam pogłębionym skierowanym osobno do użytkowników i odbiorców.
- b. Pomiarowi poziomu zainteresowania odbiorców projektu przedsiębiorczością oraz kontynuacją kształcenia na kierunkach kluczowych dla gospodarki opartej na wiedzy posłuży ankieta skierowana do uczniów i uczennic.

4. Podniesienie o 30% do listopada 2013 r zainteresowania i umiejętności posługiwania się ICT 60% uczestników (2162K i 1258 M) projektu (UP) ze szkół zlokalizowanych na terenie 16 polskich województw.

Po wprowadzeniu innowacji – **60% użytkowników projektu** – nauczycieli i nauczycielek zwiększy o 30% umiejętności ICT. **70% użytkowników projektu** – nauczycieli i nauczycielek zwiększy o 30% zainteresowanie posługiwaniem się ICT. **40% odbiorców projektu** – uczniów i uczennic SPG zwiększy o 20% umiejętności ICT. **60% odbiorców projektu** – uczniów i uczennic SPG zwiększy o 20% zainteresowanie posługiwaniem się ICT.

Sposób weryfikacji celu:

- a. Pomiarowi poziomu zainteresowania użytkowników i odbiorców projektu wykorzystywaniem ITC w praktyce edukacyjnej służyć będą ankiety internetowe.
- b. Ocenie umiejętności użytkowników w zakresie ICT posłuży bieżący monitoring działań podejmowanych przez nich w ramach platformy internetowej przygotowanej dla celów projektu (rejestracja i analiza aktywności on-line użytkowników)
- c. Ocenie umiejętności odbiorców w zakresie ICT posłuży bieżący monitoring działań podejmowanych przez nich w ramach platformy internetowej przygotowanej dla celów projektu (rejestracja i analiza aktywności on-line użytkowników) oraz testy uczniów i uczennic badające wiedzę i umiejętności z zakresu ICT.

3. Opis innowacji, w tym produktu finalnego.

Założenia innowacji, w tym produktu finalnego po pierwszym etapie realizacji projektu ulegają zmianie w odniesieniu do założeń innowacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu w zakresie zmiany nazwy przedsięwzięcia uczniowskiego na „firma uczniowska” (zamiast „młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”) oraz przyjęcia formuły „gra edukacyjna” zamiast „ćwiczenie edukacyjne”.

Podstawą do tych zmian jest opracowany podczas pierwszego etapu realizacji projektu raport „Jakie są warunki funkcjonowania miniprzedsiębiorstw w Polsce”. Wskazał on, iż nazwa programu powinna wyraźnie podkreślać jego szkolny charakter i jednoznacznie wskazywać na działanie edukacyjne, a nie gospodarcze. Forma gry edukacyjnej pozwala zgodnie z przepisami podatkowymi na przeznaczenie nadwyżki finansowej jaką osiągnie młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo na nagrody dla jego udziałowców. Po akceptacji Strategii nazwy te zostaną wprowadzone do wszystkich wypracowanych materiałów i nazwa „Firma uczniowska” zastąpi nazwę „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”.

3.1 Na czym polega innowacja?

Innowacja polega na przygotowaniu i wdrożeniu w ramach przedmiotu uzupełniającego ekonomia w praktyce nowego programu nauczania „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo” (IV etap edukacyjny) opartego na grze edukacyjnej. Innowacja wprowadzana przez Wnioskodawcę poprzez realizację projektu dotyczy INNOWACJI PEDAGOGICZNEJ, w myśl Rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki, gdyż przedmiotem projektu są nowatorskie rozwiązania organizacyjne i metodyczne.

INNOWACJA METODYCZNA projektu polega na propagowaniu idei nauki przez działanie poprzez:

- wykorzystanie nowoczesnych narzędzi i technologii informatycznych, w tym platformy internetowej, programu komputerowego wspomagającego działalność młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa,
- udział uczniów i uczennic w grze edukacyjnej, w której podejmą oni realne ryzyko biznesowe prowadzenia młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa wraz ze wszystkimi zobowiązaniami, jakie są związane z kierowaniem i działalnością podmiotu gospodarczego,
- korzystanie z pomocy konsultantów biznesowych.

INNOWACJA ORGANIZACYJNA projektu polega na dostosowaniu czasu realizacji zajęć edukacyjnych do zróżnicowanego natężenia prac młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa w różnych okresach roku szkolnego. Godziny pracy opiekuna/opiekunki (30 godzin dydaktycznych w roku szkolnym) rozliczane będą w cyklu semestralnym (nie tygodniowym, jak to jest w przypadku pozostałych godzin dydaktycznych).

3.2 Najważniejsze cechy innowacji.

Podsumowując, do najważniejszych cech innowacji zaliczyć należy:

1. Organizację nauki przez działanie – udział uczniów i uczennic w grze edukacyjnej polegającej na prowadzeniu przez nich młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.
2. Wykorzystanie informatycznych narzędzi do prowadzenia młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.
3. Włączenie w edukację praktyków biznesu.
4. Wykorzystanie innowacyjnej metody pomiaru dydaktycznego badającej w praktyce wiedzę i umiejętności uczestników.
5. Prowadzenie kształcenia z wykorzystaniem dedykowanych i zaawansowanych narzędzi informatycznych.

6. Zorganizowanie procesu nauki nastawionego na umiejętność efektywnego posługiwania się narzędziami informatycznymi.
7. Zastosowanie innowacyjnego systemu rozliczania pracy nauczycieli i nauczycielek – rozliczenie semestralne opiekunów miniprzedsiębiorstwa.

3.3 Komu służy innowacja i kto będzie ją mógł wykorzystywać w przyszłości?

Grupami, którym innowacja służy w sposób bezpośredni są:

1. Użytkownicy projektu – nauczyciele i nauczycielki, którzy nabytą wiedzę i umiejętności metodyczne będą mogli wykorzystać nie tylko w niniejszym projekcie, ale również w całej swojej działalności edukacyjnej. Projekt wprowadza nowe spojrzenie na dydaktykę poprzez wykorzystanie nowych metod i form pracy, środków dydaktycznych oraz treści kształcenia w procesie kształcenia. Nauczyciele i nauczycielki będą mogli w praktyce wykorzystać metodę nauczania poprzez działanie i sprawdzić się w roli opiekuna prowadzonych przez uczniów i uczennice miniprzedsiębiorstw. Realizowany program nauczania będzie ich trwałym wkładem w rozwijanie przedsiębiorczości i aktywności ekonomicznej młodych ludzi na poziomie edukacji ponadgimnazjalnej. Innowacja organizacyjna pozwoli im pracować w maksymalnie elastyczny i efektywny sposób – natężenie prac w czasie będzie uzależnione od realnych potrzeb i wymogów pracy. Zwiększy to nastawienie na realne wyniki dydaktyczne i zwiększy skuteczność nauczycieli i nauczycielek jako pełniących również role wychowawcze w stosunku do uczniów i uczennic. Narzędzia wypracowane w ramach projektu (platforma i program nauczania) zwiększą umiejętności tej grupy w zakresie skutecznego wykorzystywania nowoczesnych narzędzi edukacyjnych w codziennej pracy dydaktycznej.
2. Odbiorcy projektu – uczniowie i uczennice naberą umiejętności prowadzenia i planowania działalności. Innowacja metodyczna pozwoli im zdobyć i wykorzystać wiedzę w najbardziej naturalny i trwały sposób: poprzez odkrywanie, działanie, popełnianie błędów w bezpiecznych warunkach i bezpieczne ich naprawianie w ramach prowadzenia młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa. Trwałość zdobytej w ten sposób wiedzy i jej wykorzystywanie w życiu codziennym da uczniom i uczennicom solidne podwaliny do efektywnego zawodowego życia w przyszłości. Innowacja organizacyjna pozwoli uczniom i uczennicom maksymalnie wykorzystać dedykowany im przez nauczycieli i nauczycielki czas. Wykorzystanie w projekcie technologii informatycznych pozwoli uczniom i uczennicom zapoznać się z nowoczesnymi narzędziami zarządzania firmą i da im podstawy do świadomego używania ich w przyszłości.

3.4 Jakie warunki muszą być spełnione, by innowacja działała właściwie?

Aby innowacja działała właściwie muszą być spełnione następujące warunki:

- Odpowiednie przeszkolenie kadry dydaktycznej w zakresie:
 - praktycznego prowadzenia firmy,
 - metodyki wykorzystania gry edukacyjnej młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo,
 - działania aplikacji informatycznych będących integralną częścią oprzyrządowania dydaktycznego.
- Przygotowanie kadry dydaktycznej.
- Przygotowanie i udostępnienie nauczycielom i nauczycielkom programu nauczania oraz nowoczesnych narzędzi dydaktycznych i aplikacji komputerowych.
- Akceptacja innowacji metodycznej i organizacyjnej przez organy prowadzące szkoły i nadzór pedagogiczny, a tym samym tworzenie klimatu sprzyjającego kształtowaniu postaw przedsiębiorczych.

3.5 Efekty zastosowania innowacji.

Zastosowanie innowacji spowoduje następujące efekty:

- Podniesienie aktywności i kreatywności biorących udział w projekcie nauczycieli i nauczycielek oraz uczniów i uczennic.
- Wzrost zainteresowania wśród uczestników projektu nauką poprzez działanie.
- Zwiększenie zainteresowania uczniów i uczennic kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy.
- Wyposażenie nauczycieli i nauczycielek w narzędzia, dzięki którym możliwe będzie wdrożenie projektu (i podobnych w przyszłości na bazie innowacji, jaką tworzy niniejszy projekt) do praktyki edukacyjnej i przygotowanie młodzieży do aktywności zawodowej (obyście z praktyką gospodarczą, mechanizmami rynkowymi, zasadami i regułami działania rynku etc.).
- Wzrost wiedzy uczestników projektu z zakresu prowadzenia firmy i wykorzystania narzędzi informatycznych.
- Nawiązanie współpracy ze środowiskami biznesowymi.
- Możliwość wymiany doświadczeń z rówieśnikami (prowadzenie firmy na jednolitym rynku europejskim).
- Zwiększenie zainteresowania środowisk naukowych oraz badawczych problemami przedsiębiorczości wśród młodzieży.

3.6 Jakie elementy obejmować będzie innowacja?

Elementem innowacji będzie PRODUKT FINALNY – program nauczania „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo” z pakietem dydaktycznym, który będzie obejmował 4 elementy:

- PROGRAM NAUCZANIA do przedmiotu ekonomia w praktyce, w którym ujęte zostaną cele kształcenia i wychowania, treści nauczania oraz sposoby ich osiągania, opis osiągnięć uczniów i uczennic, metody oraz kryteria oceniania.
- MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK:
„Szkoła praktycznej ekonomii - młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”
Przewodnik dla nauczyciela” - zawierający:
 - Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo – zaproszenie do programu;
 - Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo na zajęciach szkolnych – idea programu, regulamin działania miniprzedsiębiorstwa, program nauczania do przedmiotu ekonomia w praktyce, rola opiekuna młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa, rola konsultanta biznesowego;
 - Działania miniprzedsiębiorstwa – funkcjonowanie miniprzedsiębiorstwa krok po kroku z wyszczególnieniem działań uczniów i uczennic, zadań nauczycieli i konsultanta oraz wskazaniem przydatnych materiałów dydaktycznych;
 - Zadania edukacyjne – zadania edukacyjne, ćwiczenia wspierające, studium przypadku;
 - Warto wiedzieć – materiały pomocnicze dla nauczyciela w obszarze funkcjonowania miniprzedsiębiorstwa;
 - Vademecum dla ucznia – poradnik jak prowadzić młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo;
 - DVD zawierające multimedialne materiały (filmy edukacyjne, prezentacje i zadania edukacyjne).
- MATERIAŁY DLA UCZNIÓW I UCZENNIC:
 - Szkoła praktycznej ekonomii - młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo. Vademecum dla ucznia - poradnik jak prowadzić młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo;
 - Teczki dla dyrektorów miniprzedsiębiorstwa wraz z wzorami druków;
 - Użytkowe programy komputerowe do prowadzenia miniprzedsiębiorstwa (program finansowo-księgowy, zarządzanie, generator biznesplanu);
 - CD zawierające wzory dokumentów potrzebnych do dokumentowania działalności miniprzedsiębiorstwa.

- PLATFORMA INTERNETOWA – zawierająca informacje o programie, program nauczania, Vademecum dla ucznia, serwis dotyczący działalności gospodarczej (np. wybrane wskaźniki finansowe, przydatne linki), serwis dotyczący rejestracji młodzieżowych miniprzedsiębiorstw oraz monitorowania ich działalności np. raporty miesięczne w formie do uzupełniania na bieżąco. Platforma zawierać będzie również filmy edukacyjne, zadania np. sprawdzian umiejętności biznesowych itp. Moduł interaktywnego forum umożliwi zbieranie wszystkich opinii od uczestników projektu oraz będzie narzędziem pozwalającym im na utrzymywanie stałego kontaktu.

4. Plan działań w procesie testowania produktu finalnego.

4. Plan działań w procesie testowania produktu finalnego.

Założenia planu działań w procesie testowania produktu finalnego pozostają niezmienione w stosunku do założeń zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu.

4.1 Podejście do doboru grup użytkowników i odbiorców, którzy wezmą udział w testowaniu.

Rekrutacja będzie prowadzona wśród szkół kończących się egzaminem maturalnym - liceów i techników. Kryteria rekrutacji będą uwzględniały zróżnicowanie szkół ze względu na typ szkoły (liceum/technikum), ilość uczniów w szkole, wielkość miejscowości, w której znajduje się szkoła. Dodatkowym kryterium będzie aktywność szkół w różnych obszarach edukacji ekonomicznej. Oferta będzie skierowana za pośrednictwem kuratoriów oświaty, placówek doskonalenia nauczycieli oraz strony internetowej projektu do wszystkich liceów i techników w Polsce. Bezpośrednio będą wysyłane zaproszenia, e-maile do ok. 2000 liceów i techników. Aby zachować strukturę typów szkół funkcjonujących w Polsce - wg SIO szkoły kończące się maturą to: 68% - licea, 32% - technika - przyjmujemy podział: ok. 70% - licea, 30% - technika. Rekrutacja będzie skierowana do wszystkich województw, ilość szkół w danym województwie będzie proporcjonalna do ogólnej ilości liceów i techników w danym województwie. Zgodnie z powyższym oraz rozmieszczeniem liceów i techników w poszczególnych województwach zaplanowano rekrutację szkół do 1 Edycji wg następującego klucza: woj. dolnośląskie – 7 (5L + 2T), kujawsko-pomorskie – 7 (5L + 2T), lubelskie – 6 (4L + 2T), lubuskie – 3 (2L + 1T), łódzkie – 8 (6L + 2T), małopolskie – 4 (3L + 1T), mazowieckie – 11 (8L + 3T), opolskie – 3 (2L + 1T), podkarpackie – 5 (3L + 2T), podlaskie – 3 (2L + 1T), pomorskie – 6 (4L + 2T), śląskie – 14 (10L + 4T), świętokrzyskie – 3 (2L + 1T), warmińsko-mazurskie – 4 (3L + 1T), wielkopolskie – 9 (6L + 3T), zachodniopomorskie – 7 (5L + 2T), ŁĄCZNIE – 100 (70 L + 30 T). Do 2 edycji dodatkowo dolnośląskie 4 (3L+1T) kujawsko-pomorskie 3 (2L+1T) lubelskie 3 (2L+1T), lubuskie 2 (1L+1T), łódzkie 4 (3L+1T), małopolskie 5 (3L+2T), mazowieckie 7 (5L+2T), opolskie 1 (1L), podkarpackie 3 (2L+1T), podlaskie 3 (2L+1T), pomorskie 4 (3L+1T), śląskie 7 (5L+2T), świętokrzyskie 2 (1L+1T), warmińsko-mazurskie 3 (2L+1T), wielkopolskie 5 (3L+2T), zachodniopomorskie 3 (2L+1T), ŁĄCZNIE - 60 (41L+19T).

Dodatkowym kryterium będzie aktywność szkół w obszarach edukacji ekonomicznej, np. udział w olimpiadach i konkursach z zakresu edukacji ekonomicznej, realizacja programów i projektów z zakresu edukacji ekonomicznej, współpraca z lokalnymi partnerami, współpraca z przedstawicielami biznesu przy realizacji edukacji ekonomicznej. Podstawą rekrutacji będzie formularz zgłoszenia –

ankieta, w której szkoła będzie podawać swoje dane, opisywać aktywność w zakresie edukacji ekonomicznej. Prawdziwość zawartych w niej danych potwierdza dyrektor szkoły. Ankieta będzie zawierała pytania, które pozwolą na określenie aktywności szkół (olimpiady, konkursy).

4.2 Przebieg testowania.

W celu przygotowania efektywnego programu zaplanowane zostały dwie edycje testujące. Zasadność podziału na dwa etapy testujące wynika z faktu systemowego podejścia do kwestii problemowych oraz dbałości o jakość edukacji i kwalifikacji uczestników i uczestniczek projektu. W pierwszym kroku pierwszej edycji testów, podczas 3-dniowych szkoleń, zostanie przygotowanych 100 nauczycieli i nauczycielek wyselekcjonowanych zgodnie z założeniami dotyczącymi grupy docelowej (vide: pkt 4.1) do prowadzenia przedmiotu według testowanego programu i efektywnej opieki nad młodzieżowymi miniprzedsiębiorstwami. W ten sposób przygotowana grupa umożliwi wiarygodne i rzetelne przeprowadzenie testu z udziałem reprezentatywnej grupy użytkowników produktu. Szkolenia będą prowadzili trenerzy FMP. Podczas szkoleń nauczyciele i nauczycielki zostaną wyposażeni we wszystkie niezbędne materiały dydaktyczne. Podczas szkoleń grupa biorąca w nich udział będzie uczestniczyła w regularnym, bieżącym badaniu ewaluacyjnym (opisane szczegółowo w punkcie 5). Podczas tego procesu zostaną zdefiniowane niezbędne wytyczne do korekty wstępnej wersji produktu finalnego przeznaczonego do drugiej edycji testu.

W następnym kroku zostanie przeprowadzona pierwsza edycja zajęć testujących w szkołach ponadgimnazjalnych wyselekcjonowanych podczas opisanej powyżej rekrutacji. Zajęcia zostaną zrealizowane dla uczniów i uczennic z grupy docelowej wskazanej w pkt 4.1 w ramach 30 godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego zgodnie z podstawą programową przedmiotu ekonomia w praktyce. W szkołach na tym etapie zostaną przetestowane na reprezentatywnej próbie przyszłych odbiorców projektu innowacje opisane w pkt 3 na zasadach szczegółowo opisanych w pkt 5. We wszystkich województwach działania testowe prowadzone będą równoległe w danej edycji. W trakcie realizacji zajęć uczniowie i uczennice będą brali udział w cyklicznym badaniu ewaluacyjnym umożliwiającym zbadanie skuteczności podjętych działań w stosunku do założonych celów. Pierwsza edycja testu zakończy się badaniem ewaluacyjnym, które przeprowadzi ewaluator zewnętrzny zgodnie z założeniami opisanymi w punkcie 5. W jego wyniku zostaną zdefiniowane wszelkie niezbędne korekty usprawniające wdrażanie produktu, zwiększające jego efektywność względem założonych celów. Podsumowaniem I edycji testu będzie Konkurs na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo podczas którego przedstawiciele biznesu zweryfikują nabyte przez uczniów umiejętności. Wszystkie zdefiniowane na tym etapie korekty zostaną wdrożone przed rozpoczęciem drugiej edycji testu, tak, aby sprawdzić jego skuteczność przed pełnym wdrożeniem do szkół.

Druga edycja testowania rozpocznie się wraz z rozpoczęciem drugiej edycji szkoleń dla nauczycieli i nauczycielek szkół ponadgimnazjalnych. W tej edycji wezmą udział zarówno nauczyciele i nauczycielki, którzy wzięli udział w pierwszej edycji (100 osób) jak i nowi użytkownicy produktu (60 osób +10 dodatkowych, którzy nie uczestniczą w testowaniu). Umożliwi to maksymalnie obiektywną ocenę wprowadzanych zmian i ewentualnej konieczności wprowadzenia nowych korekt. Dzięki temu, po zakończeniu drugiej edycji testu produkt będzie w pełni gotowy do wdrożenia w szkołach. Uczestnicy i uczestniczki szkoleń w zespołach szkoleniowych zostaną podzieleni na dwie rozłączne grupy (uczestnicy pierwszej edycji oraz nowi uczestnicy), w których niezależnie zostaną przeprowadzone szkolenia. Dla 100 osób z pierwszej edycji, zostanie przeprowadzone 2-dniowe szkolenie w 5 grupach. Dla 60 nowych (+10 dodatkowych, którzy nie uczestniczą w testowaniu) nauczycieli i nauczycielek zostanie przeprowadzone szkolenie w pełnym wymiarze trzydniowym. Tak jak w przypadku pierwszej edycji podczas szkoleń nauczycieli będzie prowadzona regularna

ewaluacja wewnętrzna umożliwiająca bieżący monitoring wniesionych poprawek i doskonalenie innowacji.

W kolejnym kroku zostanie zrealizowana druga edycja testowania produktu w szkołach ponadgimnazjalnych. Podsumowaniem II edycji testu będzie Konkurs na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo podczas którego przedstawiciele biznesu zweryfikują nabyte przez uczniów umiejętności. W Konkursie wezmą udział również przedstawiciele partnerów zagranicznych projektu.

Tak, jak w edycji pierwszej uczniowie i uczennice biorący udział w programie będą uczestniczyć w regularnej ewaluacji wewnętrznej. Każda edycja testu zakończy się badaniem ewaluacyjnym przeprowadzonym przez ewaluatora zewnętrznego zgodnie z wytycznymi wskazanymi w pkt 5. Po zakończeniu tego procesu zostaną zdefiniowane ostateczne korekty produktu finalnego. Testowanie zakończy się przygotowaniem produktu finalnego, który będzie spełniał założenia programowe oraz założenia innowacji. W tym czasie również zostanie przygotowana ostateczna wersja „instrukcji stosowania produktu”, która umożliwi sprawne jego włączenie do polityki.

4.3 Charakterystyka materiałów, które otrzymają uczestnicy.

Podstawowymi założeniami wszystkich materiałów przygotowanych w ramach projektu jest ich innowacyjność, maksymalna użyteczność przy realizacji programu, oraz czytelność i forma zachęcająca do kształcenia. Tematyka produktu finalnego jest zgodna z podstawą programową do ekonomii w praktyce.

Produkt finalny składa się z 4 elementów:

- PROGRAM NAUCZANIA do przedmiotu ekonomia w praktyce, w którym ujęte zostaną: cele kształcenia i wychowania, treści nauczania oraz sposoby ich osiągania, opis osiągnięć ucznia/uczennicy, metody oraz kryteria oceniania.
- MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA/NAUCZYCIELKI:
Szkoła praktycznej ekonomii - młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo. Przewodnik dla nauczyciela - zawierający:
 - Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo – zaproszenie do programu;
 - Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo na zajęciach szkolnych – idea programu, regulamin działania miniprzedsiębiorstwa, program nauczania do przedmiotu ekonomia w praktyce, rola opiekuna/opiekunki młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa, rola konsultanta biznesowego;
 - Działania miniprzedsiębiorstwa – funkcjonowanie miniprzedsiębiorstwa krok po kroku z wyszczególnieniem działań uczniów/uczennic, zadań nauczyciela/nauczycieli i konsultanta oraz wskazaniem przydatnych materiałów dydaktycznych;
 - Zadania edukacyjne – zadania edukacyjne, ćwiczenia wspierające, studium przypadku;Warto wiedzieć – materiały pomocnicze dla nauczyciela w obszarze funkcjonowania miniprzedsiębiorstwa;
 - Vademecum dla ucznia - poradnik jak prowadzić młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo;
 - DVD zawierające multimedialne materiały (filmy edukacyjne, prezentacje i zadania edukacyjne).
- MATERIAŁY DLA UCZNIĄ/UCZENNICY:
 - Szkoła praktycznej ekonomii - młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo - Vademecum dla ucznia
 - poradnik jak prowadzić młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo;
 - Teczki dla dyrektorów miniprzedsiębiorstwa wraz z wzorami druków;

- CD zawierające wzory dokumentów potrzebnych do dokumentowania działalności miniprzedsiębiorstwa;
- Użytkowe programy komputerowe do prowadzenia miniprzedsiębiorstwa (księgowość, zarządzanie, generator biznesplanu).
- PLATFORMA INTERNETOWA – zawierająca informacje o programie, program nauczania, Vademecum dla ucznia, serwis dotyczący działalności gospodarczej (np. wzory druków, przydatne linki), serwis dotyczący rejestracji młodzieżowych miniprzedsiębiorstw oraz monitorowania ich działalności np. raporty miesięczne w formie do uzupełniania na bieżąco. Platforma zawierać będzie również filmy edukacyjne, zadania np. sprawdzian umiejętności biznesowych itp. Moduł interaktywnego forum umożliwi zbieranie wszystkich opinii od uczestników/uczestniczek projektu oraz będzie narzędziem umożliwiającym im utrzymywanie stałego kontaktu ze sobą, oraz stały kontakt z koordynatorem krajowym projektu. Szczegółowy opis funkcjonalności platformy oraz użytkowych programów komputerowych dla poszczególnych grup użytkowników zawiera m.in. załącznik Opis funkcjonalności systemu w ramach Projektu „Szkoła praktycznej ekonomii – młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”.

4.4 Informacje o planowanym sposobie monitorowania przebiegu testowania.

Nad przebiegiem testowania czuwa koordynator projektu, który utrzymuje bezpośredni kontakt z nauczycielami uczestniczącymi w projekcie. Za stały monitoring realizacji projektu odpowiada specjalista do spraw monitoringu. Ponadto po zakończeniu pierwszej edycji, jej uczestnicy wezmą udział w szkoleniu dotyczącym podsumowania pierwszej edycji i jej wpływu na korektę produktu i drugą edycję testu. Na platformie internetowej projektu zostaną umieszczone specjalne kwestionariusze ankiet, które będą wypełniane przez użytkowników i odbiorców cyklicznie, raz w miesiącu. Ich zawartość będzie dostępna dla zespołu zarządzającego i specjalisty do spraw monitoringu - będzie stanowić podstawę bieżącej analizy realizacji projektu. Obie edycje testu zakończy Konkurs na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo podczas którego osiągnięcia uczniów zostaną zweryfikowane przez przedstawicieli biznesu. Ta innowacyjna forma oceny pozwoli na weryfikację długofalowych efektów funkcjonowania produktu. Po pierwszej i drugiej edycji testu zostanie opracowany raport z badań ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz monitoringu. Na jego podstawie zespół zarządzający projektem wraz z zespołem autorskim wprowadzą korekty do produktu finalnego. Podstawą korekty będą informacje uzyskane z działań ewaluacyjnych.

5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa.

Koncepcja sprawdzenia, czy innowacja działa jest zgodna z założeniami zawartymi we wniosku o dofinansowanie projektu.

5.1. Efekty uzasadniające stosowanie innowacji na szerszą skalę.

Efekty zastosowania innowacji zostaną uznane za wystarczające, kiedy zostaną osiągnięte następujące wskaźniki:

- 70% użytkowników projektu (112 nauczycieli i nauczycielek) zwiększy o 60% wiedzę teoretyczną dotyczącą nowatorskich form prowadzenia zajęć wśród uczniów i uczennic SPG z zakresu przedsiębiorczości;
- 90% użytkowników projektu (144 nauczycieli i nauczycielek) zwiększy o 60% umiejętności praktyczne związane z nowatorskimi formami prowadzenia zajęć z uczniami i uczennicami w formie gry edukacyjnej wzorowanej na prowadzeniu działalności gospodarczej;
- 70% użytkowników projektu (112 nauczycieli i nauczycielek) zwiększy o 40% wiedzę dotyczącą roli przedsiębiorczości w edukacji;
- w przypadku 70% użytkowników projektu (112 nauczycieli i nauczycielek) nastąpi wzrost pozytywnych opinii i postaw związanych z postrzeganiem przedsiębiorczości oraz konieczności kształtowania postaw przedsiębiorczych uczniów i uczennic SPG;
- 70% użytkowników projektu (112 nauczycieli i nauczycielek) zwiększy o 30% zainteresowanie posługiwaniem się ICT;
- 60% użytkowników projektu (96 nauczycieli i nauczycielek) zwiększy o 30% umiejętności ICT;
- 65% odbiorców projektu – 2119 uczniów i uczennic zwiększy o 60% wiedzę dotyczącą przedsiębiorczości oraz zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- 75% odbiorców projektu – 2445 uczniów i uczennic zwiększy o 80% praktyczne umiejętności związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej; (Nie mniej niż 260 MM zostanie założonych i prowadzonych łącznie przez 3260 uczniów i uczennic.)
- 80% odbiorców projektu – 2608 uczniów i uczennic zwiększy o 60% wiedzę dotyczącą roli przedsiębiorczości w życiu codziennym;
- w przypadku 70% odbiorców projektu - 2282 uczniów i uczennic nastąpi wzrost pozytywnych opinii związanych z postrzeganiem przedsiębiorczości;
- w przypadku 50% odbiorców projektu – 1630 uczniów i uczennic wzrośnie zainteresowanie prowadzeniem w przyszłości własnej działalności gospodarczej;
- 40% odbiorców projektu – 1304 uczniów i uczennic zwiększy zainteresowanie przedsiębiorczością oraz kontynuacją kształcenia na kierunkach technicznych;
- 60% odbiorców projektu – 1956 uczniów i uczennic SPG zwiększy o 20% zainteresowanie posługiwaniem się ICT'
- 40% odbiorców projektu – 1304 uczniów i uczennic zwiększy o 20% umiejętności ICT.

Mając na uwadze, że wskaźniki dotyczą indywidualnych predyspozycji uczniów i uczennic niemożliwe jest wprowadzenie sztywnych proporcji tj. podziału ze względu na płeć. Jednocześnie są prowadzone działania monitorujące spełniające kryteria zasady równości szans i płci.

5.2 Sposób dokonania oceny wyników testowania.

Ewaluacja projektu będzie prowadzona na dwóch płaszczyznach:

1. Wewnętrzna ewaluacja bieżąca, w tym monitoring rezultatów, za którą odpowiedzialny będzie Specjalista do spraw merytorycznego monitoringu projektu. Do jego zadań będzie należało przygotowanie raportów i analiz z kolejnych etapów realizacji projektu pod kątem osiągnięcia wskaźników, które mierzone będą za pomocą ankiet, wywiadów pogłębionych, testów.
2. Ekspertcka ewaluacja zewnętrzna (pkt 5.3).

Ewaluacja wewnętrzna projektu opierać się będzie przede wszystkim na prowadzonych przez zespół projektowy działaniach monitoringowo – ewaluacyjnych oraz badaniach wiedzy, opinii i postaw uczestników projektu (użytkowników i odbiorców) realizowanych w trakcie projektu: ex-ante, interim oraz ex-post przy wykorzystaniu metod ankietowych, wywiadów pogłębionych oraz testów kompetencyjnych.

Działania monitoringowe obejmą: **ewaluację prowadzonych szkoleń** dla użytkowników projektu, bieżącą ocenę poziomu realizacji (zaawansowania i terminowości) poszczególnych etapów i zadań zaplanowanych w ramach projektu w oparciu o **analizę dokumentacji prowadzonej przez użytkowników projektu, stały monitoring oraz ocenę funkcjonowania założonych przez uczniów i uczennice miniprzedsiębiorstw** (ocena pracy uczniów i uczennic przez nauczyciela (dzienniki zajęć) oraz ocena rentowności miniprzedsiębiorstwa), a także monitoring działań podejmowanych przez użytkowników i odbiorców w ramach platformy internetowej przygotowanej dla celów projektu (**rejestracja i analiza aktywności on-line użytkowników**). Monitoring bieżących działań uczestników projektu zostanie wsparty ankietą internetową skierowaną osobno do uczniów i uczennic oraz nauczycieli i nauczycielek. Szczególny nacisk zostanie tu położony na poznanie motywów wyboru konkretnych działań zarówno przez uczniów i uczennice jak i wyboru zadań edukacyjnych przez nauczycieli i nauczycielki na poszczególnych etapach funkcjonowania MM oraz poznanie opinii na temat przydatności poszczególnych materiałów i zadań. Do zbadania umiejętności uczniów i uczennic z zakresu ICT posłużą odpowiednie **testy kompetencyjne**.

Opisane działania monitoringowe poza stałą kontrolą przebiegu realizacji projektu umożliwią ocenę umiejętności (i zmian ich poziomu podczas i na skutek uczestnictwa w projekcie) użytkowników i odbiorców projektu w zakresie stosowania nowatorskich form i metod prowadzenia zajęć z zakresu przedsiębiorczości wśród uczniów i uczennic SPG, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz posługiwania się ICT.

Badania ankietowe skierowane do nauczycieli i nauczycielek ex-ante oraz ex-post będą służyły ocenie skuteczności i efektywności projektu w zakresie stymulowania pozytywnych zmian opinii i nastawienia nauczycieli i nauczycielek odnośnie roli przedsiębiorczości w życiu codziennym i kwestii kształtowania postaw przedsiębiorczych wśród uczniów i uczennic SPG; zmian (przyrostu) poziomu wiedzy teoretycznej z zakresu ekonomii, przedsiębiorczości i jej wykorzystania w obszarze zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, zmian (przyrostu) poziomu wiedzy dotyczącej nowatorskich form prowadzenia zajęć wśród uczniów i uczennic SPG, a także zmian (przyrostu) poziomu zainteresowania stosowaniem technologii ICT w praktyce edukacyjnej. Ocena kwestii kształtowania

postaw przedsiębiorczych wśród użytkowników i odbiorców projektu zostanie uzupełniona o zagadnienia szczegółowe i aspekty indywidualne dzięki przeprowadzeniu z nimi **wywiadów pogłębionych**.

Badania ankietowe skierowane do uczniów i uczennic ex-ante oraz ex-post będą służyły ocenie skuteczności i efektywności projektu w zakresie stymulowania pozytywnych zmian opinii i nastawienia uczniów i uczennic względem roli przedsiębiorczości w życiu codziennym oraz zmian (przyrostu) poziomu wiedzy teoretycznej z zakresu ekonomii, przedsiębiorczości i jej wykorzystania w obszarze zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, zmian (przyrostu) poziomu zainteresowania przedsiębiorczością, kontynuacją kształcenia na kierunkach kluczowych dla gospodarki opartej na wiedzy oraz prowadzeniem w przyszłości własnej działalności gospodarczej.

Dodatkowymi niezależnymi elementami ewaluacji pozwalającymi obiektywnie ocenić przydatność, trafność i adekwatność projektu oraz wypracowanych w jego ramach metod i narzędzi będą Ogólnopolski Konkurs na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo oraz Konkurs Europejski, w ramach których poziom umiejętności praktycznych związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej zostanie oceniony przez niezależne Jury tworzone przez przedstawicieli biznesu.

5.3 Sposób przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej.

Ekspercka ewaluacja zewnętrzna, przewidziana do realizacji w dwóch kluczowych fazach projektu: po fazie testowania produktu (etap testowania) oraz po fazie wypracowywania (etap pilotażowego wdrożenia) umożliwi obiektywną ocenę jakości i skuteczności działań prowadzonych w ramach projektu w oparciu o wypracowane na jego potrzeby metody i narzędzia.

Za ewaluację zewnętrzną odpowiedzialny będzie ekspert zewnętrzny wybrany z zachowaniem zasad konkurencyjności. Ramy i szczegóły ewaluacji zostaną ustalone w wyniku konsultacji eksperta z zespołem projektowym w taki sposób, aby nie wpływały na niezależną ocenę eksperta, ale jednocześnie umożliwiały zespołowi zarządzającemu pozyskiwanie pogłębionej wiedzy o bieżącym przebiegu projektu oraz wprowadzanie ewentualnych modyfikacji i udoskonaleń na poszczególnych etapach projektu.

Ewaluator zewnętrzny będzie miał dostęp do wszystkich raportów z ewaluacji wewnętrznej, produktów, które powstaną w ramach projektu i wszystkich innych materiałów i informacji niezbędnych do profesjonalnej, bezstronnej oceny przydatności, jakości, adekwatności i trwałości rezultatów wypracowanego produktu.

Ewaluacja zewnętrzna obejmie:

1. ocenę poziomu realizacji założonych celów projektu na jego kolejnych etapach;
2. ocenę jakości zawartości merytorycznej produktu i jej wartości edukacyjnej;
3. analizę tempa i jakości wdrażania innowacji pozwalającą na ewentualną korektę działań, jeśli tempo lub jakość będą niezadowalające;
4. ocenę atrakcyjności proponowanego podejścia, wypracowanych metod i narzędzi na tle innych podejść i metod stosowanych w obszarze, którego dotyczy innowacja;
5. ocenę efektywności proponowanego podejścia w zakresie zwiększania zainteresowania uczniów przedsiębiorczością oraz kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym

znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy, a także zwiększania zainteresowania i umiejętności uczniów i uczennic oraz nauczycieli i nauczycielek w zakresie posługiwania się technologią ICT;

6. ewaluację wszystkich elementów produktu finalnego (szczegółowo opisanych w pkt 3.4) z punktu widzenia ich jakości, przydatności, adekwatności i skuteczności oraz potencjalnej trwałości uzyskanych dzięki nim efektów. Ewaluacja ta zostanie przeprowadzona po pierwszej i drugiej edycji.

6. Strategia upowszechniania.

6.1 Cel działań upowszechniających.

Celem działań upowszechniających jest szerokie poinformowanie o produkcie finalnym wszystkich zainteresowanych. Ma ono służyć wypracowaniu podstaw do szerszego wykorzystania go w praktyce, a co najważniejsze przygotować grunt do działań mainstreamingowych, mających na celu włączenie produktu finalnego do głównego nurtu.

Założenia strategii upowszechniania, po realizacji etapu I, pozostają niezmienione w stosunku do założeń opisanych we wniosku o dofinansowanie. Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie oraz etapami realizacji projektu planowane działania upowszechniające oraz wdrażające do głównego nurtu polityki mają wspólny cel i wzajemnie się uzupełniają.

6.2 Grupy docelowe działań upowszechniających.

Ze względu na cel działań upowszechniających bezpośrednimi ich odbiorcami będą szkoły ponadgimnazjalne, a w nich:

1. użytkownicy produktu (100 w I edycji, docelowo 160 w II edycji, czyli wdrożeniu pilotażowym) – nauczyciele i nauczycielki podstaw przedsiębiorczości oraz przedmiotów ekonomicznych posiadający stosowne kwalifikacje są najlepiej przygotowani do prowadzenia zajęć z uczniami w zakresie prowadzenia miniprzedsiębiorstwa. Posiadają odpowiedni zasób wiedzy teoretycznej, natomiast nie dysponują doświadczeniem w zakresie pracy metodą projektu oraz prowadzenia małej firmy.
2. odbiorcy produktu (docelowo 3260 w I i II edycji) – uczniowie i uczennice szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie i uczennice realizują w szkole przedmiot podstawy przedsiębiorczości, podczas którego zdobywają elementarną wiedzę teoretyczną na temat funkcjonowania gospodarki, w tym podstaw prawnych prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast nie mają w szkole możliwości sprawdzenia w praktyce swoich umiejętności w zakresie prowadzenia własnej firmy, a takie kształtowanie kompetencji w zakresie przedsiębiorczości jest bardzo ważne.

Wsparciem dla działań upowszechniających będzie przekazanie informacji o produkcie do:

1. kuratoriów oświaty z wszystkich województw, które jako organy nadzoru pedagogicznego sprawują kontrolę nad realizacją zadań dydaktyczno-wychowawczych podległych im placówek. W projekcie mogą stanowić kanał dotarcia do nauczycieli i nauczycielek, udzielić rekomendacji, wyrazić zgodę na realizację innowacji w szkołach.
2. organów prowadzących szkoły oraz właścicieli i dyrekcji szkół prywatnych.
3. dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych, którzy mogą rekomendować nauczycielom wybór przedmiotu nauczania.
4. placówek doskonalenia nauczycieli z wszystkich województw, które mogą wspierać projekt ułatwiając dotarcie do nauczycieli za pomocą swoich sieci kontaktów.
5. mediów, jako środków opiniotwórczych oraz masowego przekazu do grup docelowych produktu finalnego.
6. organizacji wspierających przedsiębiorczość – te działające lokalnie, oraz o zasięgu ogólnopolskim, mogą być pomocne w promowaniu dobrych praktyk, dzieleniu się swoim doświadczeniem (konsultanci biznesowi).
7. organizacji pozarządowych działających na polu edukacji.

Poprzez włączenie grup docelowych do prac nad ostatecznym kształtem produktu finalnego (opiniowania i testowania) zachowana zostanie zasada empowerment.

6.3 Plan działań i ich charakterystyka.

Do wszystkich grup odbiorców zostaną wystosowane komunikaty za pomocą strony internetowej projektu, informacji w mediach oraz przeprowadzenia dwóch konferencji, w których udział wezmą przedstawiciele MEN, partnerów z Litwy i Rumunii, organizacji biznesowych, kuratorów oświaty, placówek oświatowych, dyrektorów szkół oraz nauczycieli.

Działania testujące wśród uczniów, uczennic, nauczycieli i nauczycielek szkół ponadgimnazjalnych w całym kraju mają także związek z upowszechnianiem produktu.

Działaniami upowszechniającymi będą dwie konferencje w ramach pierwszej i drugiej edycji oraz Ogólnopolski Konkurs na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo.

Edycja I testowanie wstępnej wersji produktu – działania upowszechniające:

- informacja o projekcie skierowana za pośrednictwem strony internetowej projektu, kuratorów oświaty i ośrodków doskonalenia nauczycieli bezpośrednio do szkół ponadgimnazjalnych;
- 6 artykułów sponsorowanych - 6 artykułów sponsorowanych w prasie;
- rekrutacja 100 szkół do udziału w testowaniu;
- ewaluacja za pomocą jednej edycji konkursu;
- druk i dystrybucja materiałów informacyjno-promocyjnych;
- konferencja podsumowująca I edycję z udziałem 200 osób.

Edycja II wdrażanie poprawionej wersji produktu – działania upowszechniające:

- informacja o projekcie skierowana za pośrednictwem strony internetowej projektu, kuratorów oświaty, ośrodków doskonalenia nauczycieli i organów prowadzących szkoły bezpośrednio do szkół ponadgimnazjalnych;
- rekrutacja 160 szkół do udziału w II edycji projektu;
- ewaluacja za pomocą jednej, kolejnej edycji konkursu;
- konferencje podsumowujące projekt z udziałem 350 osób, w tym przedstawiciele kuratorów oświaty, placówek doskonalenia nauczycieli i partnerów ponadnarodowych.

7. Strategia włączania do głównego nurtu polityki.

7.1 Cel działań włączających produkt do głównego nurtu polityki.

Zasadność działań mainstreamingowych założonych we wniosku o dofinansowanie potwierdziły analizy i badania przeprowadzone w I etapie.

Celem działań włączających jest doprowadzenie do szerokiego wykorzystania przez nauczycieli, nauczycielki, uczniów i uczennice produktu finalnego i innowacji opracowanej w ramach opisywanego projektu w codziennej praktyce edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych.

Innowacyjne rozwiązania wypracowane w ramach niniejszego projektu będą przekazywane osobom lub instytucjom zajmującym się problemami podobnymi do tych, które zidentyfikował beneficjent w swoim projekcie. MAINSTREAMING HORYZONTALNY umożliwi podmiotom lokalnym i regionalnym wykorzystanie i powielanie części produktu finalnego.

Projekt wpisuje się do głównego nurtu bowiem „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo” jest programem nauczania do przedmiotu uzupełniającego ekonomia w praktyce, który od września 2012 roku wchodzi do szkół ponadgimnazjalnych kończących się egzaminem maturalnym (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej o nowej podstawie programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego z 23 grudnia 2008) i będzie on dostępny dla wszystkich nauczycieli i nauczycielek tego przedmiotu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników. W tym przypadku możemy więc mówić o elementach MAINSTREAMINGU WERTYKALNEGO. Warto podkreślić, że Komisja Europejska w komunikacie z 17 lutego 2006 roku pt. „Realizacja Wspólnotowego Programu Lizbońskiego: rozbudzenie ducha przedsiębiorczości poprzez edukację i kształcenie” stwierdziła że przedsiębiorczość jest dla wszystkich jedną z kluczowych kompetencji oraz że umiejętności i postawy przedsiębiorczości najlepiej można wspierać poprzez uczenie się przez działanie i doświadczanie przedsiębiorczości w praktyce, przy zastosowaniu praktycznych projektów i działań. Jako przykład Komisja Europejska podała „działalność miniprzedsiębiorstw zarządzanych przez uczniów w szkołach”. W odpowiedzi na ten komunikat rząd Polski w stanowisku przyjętym 17 marca 2006 roku stwierdził: „w ocenie Polski niezwykle wszechstronną, a przez to bardzo skuteczną formą kształtowania ducha młodzieży przedsiębiorczości, jest realizacja zajęć edukacyjnych metodą projektu, a zwłaszcza prowadzenie przez młodych ludzi – pod opieką nauczyciela – szkolnych mini przedsiębiorstw”.

7.2 Grupy docelowe działań włączających produkt do głównego nurtu polityki.

W ramach działań mainstreamingowych Projektodawca skupi się na dotarciu do:

1. dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą (licea i technika na terenie całego kraju), którzy mogą rekomendować nauczycielom i nauczycielkom wybór przedmiotu nauczania;
2. użytkowników produktu – nauczycieli i nauczycielki podstaw przedsiębiorczości oraz przedmiotów ekonomicznych posiadających stosowne kwalifikacje;
3. kuratoriów oświaty ze wszystkich województw, które jako organy nadzoru pedagogicznego mogą stanowić kanał dotarcia do nauczycieli i nauczycielek, udzielić rekomendacji, wyrazić zgodę na realizację innowacji w szkołach;
4. organów prowadzących szkoły, oraz właścicieli i dyrekcji szkół prywatnych;
5. ośrodków doskonalenia nauczycieli ze wszystkich województw, które mogą wspierać projekt ułatwiając dotarcie do nauczycieli za pomocą swoich sieci kontaktów;

6. organizacji wspierających przedsiębiorczość – te działające lokalnie, oraz o zasięgu ogólnopolskim, mogą być pomocne w promowaniu dobrych praktyk, dzieleniem się swoim doświadczeniem (konsultanci biznesowi);
7. organizacji pozarządowych działających na polu edukacji.

W wyborze grup docelowych działań włączających do głównego nurtu polityki Wnioskodawca kierował się poziomem zaangażowania poszczególnych grup w zakresie wdrażania nowego programu nauczania. Wybrane grupy można podzielić na dwie kategorie: otoczenie okołopedagogiczne oraz otoczenie okołobiznesowe.

W otoczeniu okołopedagogicznym wybrano wszystkie możliwe grupy, które mają lub mogą mieć wpływ na edukację w szkołach, kształcenie nauczycieli i nauczycielek. W strategii włączania założono, że program będzie dostępny we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych, więc zapewniono dostęp do niego również szkołom, które nie wezmą udziału w projekcie. Zaangażowanie w działania mainstreamingowe dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych i nauczycieli będzie miało na celu pokazanie im wartości płynącej z wdrożenia opisywanego produktu finalnego. Dotarcie do organów prowadzących szkoły, instytucji i organizacji zajmujących się edukacją oraz placówek doskonalenia nauczycieli ma nadać odpowiednią rangę wdrożeniową programu „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”.

W otoczeniu okołoprzedsiębiorczym wzięto pod uwagę możliwość zaangażowania podmiotów środowiska okołobiznesowego, które mogą mieć wpływ na jakość merytoryczną nauczania oraz na pozyskanie do programu edukacji praktyków biznesu. W projekcie kluczową rolę odgrywają konsultanci biznesowi, którzy pomagają uczniom i uczennicom prowadzić młodzieżowe miniprzedsiębiorstwa. Konsultanci dzielą się swoim doświadczeniem, pełnią rolę mentora dla młodzieżowych miniprzedsiębiorstw i stanowią wsparcie dla nauczyciela, który może nie mieć wystarczającej wiedzy i doświadczenia w zakresie prowadzenia firmy.

7.3 Plan działań i ich charakterystyka.

Po zatwierdzeniu strategii wdrażania projektu beneficjent przystąpi do zintensyfikowanych działań upowszechniających i włączających. Początkowo dotyczyć one będą wstępnej wersji produktu finalnego, później nastąpi upowszechnianie i włączanie zatwierdzonego produktu. W podziale na fazy wdrażania projektu prezentuje się to w sposób następujący:

Edycja I testowanie wstępnej wersji produktu – działania włączające.

- informacja o projekcie skierowana za pośrednictwem strony internetowej projektu do kuratoriów oświaty, placówek doskonalenia nauczycieli, bezpośrednio do szkół ponadgimnazjalnych;
- przygotowanie materiałów informacyjno-promocyjnych;
- 6 artykułów sponsorowanych w prasie przeznaczonych dla środowiska oświatowego m.in., *Gazeta szkolna, Perspektywy, O szkole*;
- konferencja podsumowująca I edycję z udziałem 200 osób, m.in. przedstawicieli MEN, organizacji biznesowych, kuratoriów oświaty, ośrodków doskonalenia nauczycieli, dyrektorów szkół oraz nauczycieli. Podczas konferencji uczestnicy będą mieli również możliwość wyrażenia opinii oraz ewentualnych uwag uwzględnianych w korektach wprowadzanych do kolejnych wersji produktu.

Edycja II wdrażanie poprawionej wersji produktu – DZIAŁANIA WŁĄCZAJĄCE DO GŁÓWNEGO NURTU POLITYKI:

- Informacja o projekcie skierowana za pośrednictwem strony internetowej projektu do kuratoriów oświaty, ośrodków doskonalenia nauczycieli, oraz szkół ponadgimnazjalnych, w tym dyrektorów, nauczycieli i nauczycielek;
- Przygotowanie 800 szt. folderów informacyjno-promocyjnych wraz z płytą CD oraz materiałem filmowym, dystrybucja nastąpi podczas posiedzenia KST, warsztatów wdrażających i konferencji oraz planowana jest wysyłka do szkół i innych placówek oświatowych. Folder zawierać będzie podsumowanie etapów projektu, przykłady dobrych praktyk, prezentacja składników produktu finalnego, informacje o tym jak włączyć się do projektu?
- Konferencje podsumowujące poprzedzone zostaną 4 godzinnymi warsztatami wdrażającymi dla potencjalnych nowych użytkowników innowacyjnego programu nauczania w grupach do 25 osób w każdym z zaproponowanych miejsc. Warsztaty mają na celu dotarcie do szerszej grupy odbiorców, będą promowały projekt i jego produkt finalny. Uczestnicy warsztatów zostaną poproszeni o wypełnienie ankiety dotyczącej deklaracji korzystania z produktu finalnego w pracy zawodowej. Zdaniem Beneficjenta Projektu zamysł połączenia warsztatów wraz z konferencją podsumowującą projekt, jest na tyle trafny, iż na konferencję zostaną zaproszeni, m.in. uczestnicy projektu, którzy są „żywą” reklamą produktu. Łącznie w warsztatach udział weźmie ok. 150 osób.

Zgodnie z sugestiami uczestników projektu Beneficjent zakłada przeprowadzenie ww. działań włączających, w formie lokalnych konferencji podsumowujących projekt połączonych z warsztatami wdrażającymi na terenie sześciu województw, tj. mazowieckie dla 100 osób, i dla 50 osób w każdym z następujących województwach: pomorskie, kujawsko-pomorskie, śląskie, łódzkie, wielkopolskie.

Decyzja wyboru miejsc przeprowadzenia warsztatów podyktowana jest przede wszystkim łatwiejszym i dogodniejszym dojazdem na miejsce warsztatów i konferencji jak również dobrą współpracą z ośrodkami doskonalenia nauczycieli, woj. obejmują większość obszaru Polski, są to regiony o dużej aktywności nauczycieli w realizacji projektów edukacyjnych, w tym we współpracy z FMP, Beneficjentem Projektu.

Wymienione działania zaplanowane są w miesiącu wrześniu 2013r.

Po zakończeniu projektu program „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo” zostanie wprowadzony do polityki oświatowej i będzie realizowany w szkołach jako program nauczania do przedmiotu uzupełniającego ekonomia w praktyce zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* z dnia 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 977) oraz *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników* (Dz. U. z 2012 r. poz. 752).

Po zakończeniu finansowania projektu z funduszy Unii Europejskiej program „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo” będzie nadal realizowany przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Fundacja zapewni uczniom i uczniom realizującym program możliwość udziału w Ogólnopolskim Konkursie na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo, a najlepszym udział w Europejskim Konkursie na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo.

8. Kamienie milowe II etapu projektu.

Edycja I – testująca:

- III'2011 – rozpoczęcie rekrutacji szkół testujących program;
- III'2011 – zgłaszanie przez szkoły realizacji innowacji w kuratoriach;
- V'2011 – zakończenie rekrutacji szkół testujących program;
- VIII'2011 – rozpoczęcie pierwszej edycji szkoleń dla nauczycieli;
- IX'2011 – zakończenie pierwszej edycji szkoleń dla nauczycieli;
- IX'2011 - rozpoczęcie pierwszej edycji zajęć dla uczniów;
- IX'2011 rozpoczęcie ewaluacji i monitoringu pierwszej edycji testującej;
- VI'2012 - zakończenie pierwszej edycji zajęć dla uczniów;
- VII'2012 – zakończenie procesu ewaluacji i monitoringu pierwszej edycji testującej;
- VII'2012 – wprowadzenie korekt do wstępnej wersji produktu finalnego.

Edycja II – pilotażowe wdrożenie:

- III'2012 – rozpoczęcie rekrutacji szkół;
- III '2012 – zgłaszanie przez szkoły realizacji innowacji w kuratoriach;
- V'2012 – zakończenie rekrutacji szkół;
- VII'2012 – rozpoczęcie drugiej edycji szkoleń dla nauczycieli;
- IX'2012 - zakończenie drugiej edycji szkoleń dla nauczycieli;
- IX'2012- rozpoczęcie drugiej edycji zajęć dla uczniów;
- IX'2012- rozpoczęcie ewaluacji i monitoringu drugiej edycji;
- VI'2013 - zakończenie drugiej edycji zajęć dla uczniów;
- VI'2013 – zakończenie ewaluacji i monitoringu drugiej edycji;
- VI'2013 – opracowanie ostatecznej wersji produktu finalnego;
- VI'2013 - przekazanie produktu finalnego do walidacji;
- IX'2013 - udostępnienie produktu finalnego nauczycielom i nauczycielkom oraz uczniom i uczennicom szkół ponadgimnazjalnych.

9. Analiza ryzyka.

9.1 Identyfikacja potencjalnych zagrożeń.

P – prawdopodobieństwo wystąpienia (skala 1–3, gdzie 1 – mało prawdopodobne, 3 – bardzo prawdopodobne)

W – wpływ na realizację projektu (skala 1–3, gdzie 1 – mały wpływ, 3 – znaczący wpływ)

I – iloczyn P×W

Projektodawca zdiagnozował następujące zagrożenia:

1. ryzyko niewłaściwego wykonania zadań z zakresu ewaluacji zewnętrznej (P – 1, W – 1, I – 1);
2. zagrożenie niezaakceptowania strategii (P-1, W-3, I-3);
3. zagrożenie niezaakceptowania wstępnej wersji produktu przeznaczonej do etapu testowania w dalszej części projektu (P – 1, W – 3, I – 3);
4. zagrożenie pozytywnej walidacji produktu finalnego (P-1, W-3, I-3);
5. trudności z nieterminową realizacją zajęć przez nauczycieli, nauczycielki, trenerów związanych z wdrażanym produktem, obsługą platformy IT, konsultacji wspierających projekt (P – 1, W – 2, I – 2);
6. ryzyko braku płynności finansowej projektu w sytuacji opóźnień w wypłacie kolejnych transz środków finansowych na realizację projektu, spowodowanych m.in. błędami w sprawozdaniach, dokumentach, okresowego braku środków w IP, przesunięć budżetowych, innych przyczyn (P – 1, W – 2, I – 2);
7. trudności dotyczące braku bądź braku możliwości dostępu do odpowiedniego sprzętu komputerowego z dostępem do Internetu (P – 1, W – 1, I – 1);
8. zagrożenie nieosiągnięcia zakładanych rezultatów projektu (P – 1, W – 1, I – 1);
9. ryzyko wycofania się szkół lub niektórych nauczycieli i nauczycielek z udziału w projekcie, np. z powodu zdarzeń losowych (P – 1, W – 2, I – 2);
10. trudności z dotarciem do odpowiedniej ilości i odpowiednio wykwalifikowanej kadry praktyków biznesu (P – 1, W – 1, I – 1);
11. trudności z dotarciem do szkół, nauczycieli i nauczycielek oraz uczniów i uczennic z terenów wiejskich (P – 1, W – 1, I – 1);
12. ryzyko zmian unormowań prawnych dotyczących organizacji pracy szkoły ponadgimnazjalnej (P – 1, W – 3, I – 3);
13. ryzyko dysproporcji płci uczestników, pomimo zapewnienia równych szans dostępu (P – 2, W – 1, I – 2).

9.2 Określenie sposobu ograniczenia najważniejszych zagrożeń.

W przypadku realizacji opisywanego projektu, poziom zidentyfikowanych zagrożeń nie jest relatywnie wysoki. Wynika to z ogromnego, wieloletniego doświadczenia Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości we wdrażaniu inicjatyw z zakresu ekonomii i przedsiębiorczości w szkołach. Dzięki tym doświadczeniom Projektodawca dysponuje szerszym dotarciem do grupy docelowej niż liczba zakładana w projekcie, posiada również wypracowane standardy współpracy ze szkołami, nauczycielami i nauczycielkami oraz uczniami i uczennicami. Innowacyjne elementy opracowywane i wdrażane w projekcie są w znacznej mierze dobrymi praktykami wypracowanymi przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości, a także i inne podmioty ogólnoświatowej organizacji Junior Achievement Worldwide (działającej w 120 krajach), której członkiem jest Projektodawca. Dotychczas w programach Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości wzięło udział ponad 3 780 000 uczniów z całej Polski, ponad 8 000 szkół i 12 000 nauczycieli. W roku szkolnym 2009/2010 w programach projektodawcy uczestniczyło 696 392 uczniów. Wszystkie te czynniki bardzo ograniczają prawdopodobieństwo wystąpienia wskazanego ryzyka jak również jego wpływ na realizację projektu. Ponadto realizacja projektu, jak również produktu finalnego podlega stałym kontrolom, ewaluacjom

i audytom. Zakładają one identyfikowanie poszczególnych zagrożeń oraz ich skali. W pierwszej kolejności monitorowany jest stopień osiągnięcia zakładanych wskaźników i produktów, a w dalszej perspektywie pozostałe założenia projektowe. Ewaluacja i monitoring mają charakter ilościowy oraz jakościowy i odbywają się cyklicznie. Ich wyniki są przedstawiane Zespołowi Zarządzającemu, który sprawdza jakość przeprowadzonej ewaluacji, a następnie dokonuje syntetycznej diagnozy stanu realizacji projektu. W przypadku wystąpienia ryzyka na którejkolwiek płaszczyźnie (ilościowej lub merytorycznej) realizowanego projektu zwoływane jest dodatkowe posiedzenie Zespołu Zarządzającego, który wypracowuje rozwiązania przeciwdziałające zdiagnozowanym trudnościom.

W sytuacjach kryzysowych projekt będzie realizowany poprzez Komitet Sterujący, w skład którego wejdą przedstawiciele lidera projektu, partnera oraz w zależności od przebiegu projektu, zapraszani będą eksperci zewnętrzni.

Z przedstawionej w punkcie 9.1 diagnozy wynika, że największymi trudnościami przy realizacji projektu (iloczyn o wartości 3) będą:

- zagrożenie niezaakceptowania strategii, wstępnej wersji produktu i walidacji produktu finalnego, oraz
- ryzyko zmian unormowań prawnych dotyczących organizacji pracy szkoły ponadgimnazjalnej.

W powyższych przypadkach, chociaż ich prawdopodobieństwo jest niskie, ich wystąpienie znacząco wpłynęłoby na kształt realizowanego projektu, a w konsekwencji wymusiłoby zmiany w harmonogramie, kosztorysie jak również w koncepcji produktu finalnego. W przypadku odrzucenia strategii, wstępnej wersji produktu oraz braku walidacji produktu finalnego, jak również zmian prawnych definitywnie uniemożliwiających wdrożenie produktu finalnego Projektodawca nie zrealizuje założeń projektu w zakresie zakładanym we wniosku. Należy jednak zauważyć, że są to przesłanki niezależne od Projektodawcy, który w takiej sytuacji dopracuje obecnie funkcjonujący program.

Iloczyn współczynników o wartości 2, został nadany ryzykom:

- związanym z nieterminową realizacją zajęć przez nauczycieli, nauczycielki, trenerów związanych z wdrażanym produktem, obsługą platformy IT, konsultacji wspierających projekt;
- wycofania się szkół lub niektórych nauczycieli i nauczycielek z udziału w projekcie, np. z powodu zdarzeń losowych;
- braku płynności finansowej projektu w sytuacji opóźnień w wypłacie kolejnych transz środków finansowych na realizację projektu;
- dysproporcji płci uczestników, pomimo zapewnienia równych szans dostępu.

Na wypadek pierwszego, jak również drugiego zagrożenia Projektodawca prowadzić będzie listę rezerwową, z której w przypadku wycofania się bądź nieterminowego wykonywania założeń, zostaną włączone do realizowanego projektu szkoły i nauczyciele. W przypadku utraty płynności finansowej Projektodawca będzie zmuszony zaangażować środki własne, kredytowe lub dokonywać przesunięć w harmonogramie i kosztorysie tak żeby ryzyko nie wpłynęło negatywnie na przewidywane rezultaty i wskaźniki do osiągnięcia. Ostatnie ryzyko, związane z dysproporcją płci uczestników jest niezależne od Projektodawcy, ale nie będzie miało żadnego wpływu na jakość osiąganych w ramach projektu rezultatów.

Załącznik: opis produktu finalnego.